

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden November' 4-dik napján, 1817-dik esztendőben.

B é t s.

Császár és Császárné ő Felsegek Oktober 24-dikén kívánt jó egészségbe megérkeztek Gradiskába. Az nap reggel a' Boszniai Bascha' fijának saerentséje vala Brodhan ő Felsegek' elejébe audientziára betsáttatni, 's az atya' nevében hozott ajándékokat által adni, melyek szokás szerént, mint az előbbieniek is. Schalokból (nyak-kendőkéből) 's több effélékből állottak. Az ő fogadtatásának alkalmatosságára a' Szava' vizétől nem messze lévő térségen készítettek vala egy kerekded fésűpületet.

Az eddig tartott kedvező jó idők már ekkor megváltoztak vala, 's oly essözések voltak, mintha tsatornából omlottak volna, 's tartósak is lérén, tsaknem járhatatlanokká tették az útakat; melyre nézve, hogy Grétzbe a' határozott időre tudniillik Oktoher' 29-dik megérkezessenek, megállapodás nélkül folytatták útjokat ő Felsegek. — (Ma értjük örömmel, hogy oda 30-dikban szerentsésen meg is érkeztek.)

Bétsbe lejendő megérkezéseket ő Felsegeknek a' folyó November' 12-dik napján lehet reménlenünk.

Koronaörökös Ferdinandus ő Császári Fő Hertzegsége Oktober' 30-dikán Grétzbe vette útját édes Atya' eleibe, a' hova 31-dikben reggel Metternich ő Hertzegsége, a' külső dolgokra ügyelő Austriai Cs. R. Minister is elutazott.

A' Bétsi Protestans hívek a' magok isteni tiszteletjeknek házaikban, lelki ör-

vendozéssel tartották e' hónap' 2-dikán mint előre jelentettük vala, a' magok kettős, tudni illik, *Türedelmi és Reformatiói*, örök emlékezetü, összsatsatolt innepjeket: oly fényességű készülleteket fordítván mind ketten az Isten' háza' ditsőségére, a' milyent tsak egyházi bevett rendtartásaikkal megegygyezőleg fordíthatták.

R o m a.

Pápa ő Szentsége a' Romában lévő Evangelicus hitü Követek' kérésére legnagyobb készséggel megengedte, hogy a' Reformatzió' Jubileumának emlékezetét a' magok kápolnáikban (udvari templomaikban) egyházi tulajdon rendtartásaik szerént meginnepelhessék, 's egyszersmind kinyilatkoztatta ő Szentsége, hogy nagyon távol vagy on attól, hogy a' más-képpen gondolkodó vallások' részeseinek (sorsosainak) tartozó keresztényi türedelemtől 's ezeknek megkiméllésétől el-távozzék.

Német Birodalom.

A' külső Németországi Protestans tanulók, azok a' nagyobbak tudniillik, kik a' fő oskolákban tanulnak, a' Lipsiai útkezet' emlékezeté' napjának innepét összsatsatolták a' Reformatzió' innepével, 's a' kettőt egyszersmind tartották Oktober' 18-dik és 19-dik napjain Eisenach városától nem messze azon Wartburg nevű kősziklavárnál, a' hova Doktor Luthert az ő követői az 1541-dik esztendőben bátorságnak okáért vitték volt, midőn a' Wormátziai Országgyűlésről vis-

szá jött volna, 's a' hol ő tizenöt hóna-
pokig ült 's azt a' maga *Pathmusának*
nevezte.

Ezenkettős innephez, minthogymint
már előre tudva volt, nem csak *Jenából*
néhány Professoraikkal egyetemben, ha-
nem *Göttingából, Marburgból, Erlan-
gából, Gissából, sőt Heidelbergá-
ból* is sok tanuló ifiak készültek, minden
jó intézeteket megtétetett a' *Weimari Or-
száglószék, valamint a' bátorságra úgy*
minden alkalmatosságokra nézve is, pél-
dának okáért: az *Eisenachi* lakosoknak
tudtokra volt adatva, hogy a' tanulókat
házaikhoz befogadván enni inni adjanak
nékiek, minthogy minden idegyült ide-
geneket a' kortsárnak tartani lehetet-
len lett volna. A' Hertzegi erdőmesterek-
nek meg volt parantsolva, hogy fát előre
eleget vágassanak, hogy a' hegyeken öröm-
tűz' dolgában fogyatkozás ne legyen. Leg-
alább 500-ra telt az össze gyülekezett ta-
nuló' száma. Az innepelést azon kezdet-
ték, hogy 18-dikban reggel zászlókkal
és muzsikával, szép rendel, a' *Wart-
burgra* felsétáltak, a' hol éneklés és be-
széd tartattak. A' beszéd előtt azt az éne-
ket éneklették, melly így kezdődik: *Ei-
ne feste Burg ist unser Gott. A' be-
széd után pedig ezt: Nun danket Gott.*
— Az isteni tiszteletre ehéd következett.
Ehéd után vissza ment a' tanuló sereg
a' városba újabb istenitiszteletre. Ekkor
Turnirozás (mesterséges viaskodás) in-
nepére mentek mindenek. Estve fáklyák
világánál egy hegyre mentek ki, mely-
nek tetején öröm-tüzek égtek meszszi-
re látszó lobogással. A' következett napon
(19-dikben) a' tanuló nagyobb részint úri
szent vatsorával éltek. Érzékenyítő meg-
illetődéssel 's épületességgel, ment vég-
hez ez a' mind két tórgyaira nézve igen
nevezetes innep. A' Reformátzió innepét
azért tsatolta a' Lipsiai győzedelm' in-
nepéhez a' tanuló' serege, hogy tanu-
lási második Cursusát ne kelljen félbe

szakasztani és rövidíteni az Universitá-
sokból való össze gyülekezés által.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* közönséges levelek még
li nem találhatták a' *Revali* Orosz ha-
jós' sereg' kivezésének tzelzésát. A' há-
nyan vagynak annyiféleképpen véleked-
nek fölötte. Szép, egymásután, selytá-
ban olvasni őket, vagy legalább néhány-
kat közölök: —

A' *Globe*: — „Némelyeknek véle-
kedése szeréat, ezen Orosz hadi hajók
Kadiksba tzeloznának, hogy ott fegyve-
res sereget vévén-fel Amérikába vigyék.
Sőt némelyek azt is akarják tudni, hogy
a' Spanyol Országlószék ezeket megvá-
sárlotta volna, és az Orosz hajós legé-
nyeket szállító hajókon vissza fogja kül-
deni hazájokba. Nekünk azonközben még
ma is hitelosebbnek látszik lenni az a' vé-
lekedés, mellyet utóbbi levelünkben
kinyilatkoztatunk, i. hogy az Afrikai tengeri
ragadozók ellen fognak ezen Orosz ha-
jók is fordittatni más Európai Státusok-
nak hajóikkal együtt.

A' *Kurir*: — „Mi előadtuk tegnapi
levelünkben azt, hogy melly jó egyesség
uralkodjék Nagy Britannia és az Oroszbi-
rodalom között, és szerentséseknak tart-
juk magunkat, hogy most ahöz azt is
hozzá adhatjuk, hogy az Északi Amériki
egygyesült Státusokkal való állapotunk
sem kevesebbé békességes, melynek elég-
séges bizonyosságául szolgálhat annak elő-
hozása, hogy ezen Státusoknak mostani
Elölülőjök *Monroe* ur, midőn nem
régén a' Kanadai határok mellett útozván,
ott hozzá egy beszédet intéztek volna,
arra ekképpen felelt: — „Igaz az Ura-
im, igaz, hogy a' békesség' ideje legal-
kalmatosabb arra, hogy az ember az ol-
talomra szükséges készületeket megtegye:
hanem én más részről erőssíthetem az
Uraknak, hogy köztünk és Nagy Britan-
nia között legjobb egygyesség uralkodik,

és én azt hiszem, hogy hosszasan békeséghez tarthatunk számot.“

Spányol Ország.

A Párisi levelekben ezeket írták Madridból Október 9-dikén: — „Az Országlószék egész iparkodását a maga tengeri erejének helyreállítására fordította; a melly iparkodásra annyival nagyobb szükségünk van, hogy az insurgens példálóknak naponként nevekedő vakmerősége minden kereskedésünknek útját ketté szakasztotta a tengereken. Ugy halljuk, hogy az Orosz Országlószéktől is megvásárolt a mi Országlószékünk öt linea és három frégát hajót, melyeknek már útban kell lenniük valamelyik kikötőhelyünk felé, a hol az Orosz hajós legények helyébe Spanyolok ülnek fel rájuk. Erősítik, hogy az Asia nevű Spanyol lineahajó is egy frégáttal, ezen Orosz hajókhöz tsatolják magokat, 's azután kissébb tsapatokra oszolván, különböző tengereinknek védelmezésére fordítanak. Fegyveres seregeket azonközben a közönséges vélekedés szerint nem fognak sohavá szállítani ezen hajók.“ — (Az itt említett Orosz hajókat mind 74 ágyusoknak mondja lenni a Hamburgi újság. — Némelyek szerint már általi eveztek a Sund szorosán).

A Brémai újság, mint mondja, hivatali módon tette közönségessé a külső dolgokra ügyelő Spanyol Ministernek Jozse Pizarronak egy jelentését, mellyet ez, mint látszik, az egyéb Hatalmasságoknak Madridban lévő Követeikhez intézett, azeránt tévén ezeket figyelmetessé, hogy az ő Ura, a Király bizonyos tudósításokat vett volna Tangerből a maga Agensétől, mellyek azt foglalják magokban: hogy az Algiriai Deynek egy követje járván Marokkóban, az ő oda való küldetetésének következése a lett, hogy a Marokkói Országlószék két hadi hajót úgymint Mensora nevű 34. ágyus frégátot és Mogador nevű, 18.

ágyus Brigántint küldött az Algiriai Országlószéknek, a hova járul még az is, hogy az a Berturbe nevű Szeretsen, a ki hajdan Lisbonában is lakott volt egy darabig, azt beszéli, hogy Gibraltárban egy szállító hajó áll készen, hogy onnét a nevezett Brigantin számára 10,000 mázsa salétromot és 1000 mázsa rezet vigyen Algiriába. Ugyan ezen Berturbe beszéli, hogy reá van bízva, hogy mind ezeket Algiriában adja által, onnét pedig útját, bizonyos ajándékokkal előbb Tunisba 's azután Konstantinápolyba vigye.

„Ezeknek a tudósításoknak, így végzi szavait a Spanyol Minister, természet szerint arra a gyanura kell őket szolgáltatni, hogy a Mahomedánusok között valamely összeszövetkezésnek kell az Európai Hatalmasságoknak boldogsága és isendessége ellen fennállni: melyre nézve nekem megparantsolta Király ő Felsége, hogy Uraságtokkal mind ezeket közöljem, oly végre, hogy uraságtok ezekfelől a magok Országlószékeiket tudósítsák, kiknek Országlási józan böltsessége által fogja látni, melly szükséges legyen ezen Státusoknak lépéseikre figyelmeztü, és jól megfontolni azt, hogy mi tsoda következeseket vonhatnak azoknak a Barbarusoknak efféle összeszövetkezésük magok után, a kik minden pallerozott népeknek megengesztelhetetlen elenségeik lévén, minden ragadozást és tsalárdkodást úgy tartanak, mint a magok éelmének és keresésének törvényes útjait és módjait. Költ a palotában 1817-ben, Septembernek 19-dik napján. —“

„Jozse Pizarro.“

* * *

Egy Párisi újságban ezeket írták volt Madridból még Október 7-dikén: — „Az itt lévő Orosz Követ Tatitscw úr itt legnagyobb tisztelettel láttatik, 's gyakran küldözi Páris és Pétersburg felé a Kurirokat. Nem kissébb levelezést foly-

** 16

tal innét (Madridból) az Anglus Követis; de mind ezeknek a' levelezéseknek tárgyaikat még titkos fátyol fedi; azonban meg lehet, hogy Amérikat tárgyazzák mind ezek. —

Egy *Kadixi* tudósító 8000 emberre teszi azon Spanyol seregeknek számát, a' melly a' Portugallus határookra rendeltetett.

Londoni levelekben olvassuk, hogy a' Spanyol és Portugallus Udvaroknak *Montevideo*'s átaljában a' *La Plata* jobb partja felől lévő tartományok felett folyó egyenletlensége ismét az Európai Hatalmasságok eleibe kerülén, a' Portugallus Udvar késznek lenni ajánlottavólna magát arra, hogy ezen tartományokból kiviszi seregeit, mihelyest néki illendő kezességet állítanak affelől, hogy az ő *Brasiliai* birtokát az *Insurgensek* bánítani nem fogják.

Frantzia Ország.

A' *Frantziaország* vég-departamentjeit elfoglalva tartó idegen seregeknek fő vezérjeik hivatalt kaptak a' közönséges fő vezértől: *Wellington* Hertzegtől, hogy *Cambraiben* a' nagy hadi szálláson jelenyenek-meg, a' hova az *Austriai* seregek' fő vezére *Báró Frimont*, a' *Strasburgi* újság szerint, már útnak indult vala *Colmárból*. Távol-léte 14 napokra volt határoztatva, a' melly idő alatt *Gen. Lajtnánt Báró Marschall* viselte helyette *Colmárban* a' *Kommandánsi* hivatalt. Már az egész itt lévő *Austriai* lovasság kaszárnyákba szállított. A' *Max. József* Regementjének egy *Svadronnya* volt az utolsó, a' melly *Oktob. 12-dik* napján kaszárnyába ment. — (A' tisztelt fő vezér

úr *Oktober' 18-dikán* már vissza tért vala *Cambraiból Colmárba*, a' maga fő hadiszállására.)

Elgyes Summázatok.

A' Spanyol seregek összsze gyülekezésének helyeik a' *Portugallus* határok felé, *Badajoz* és *Ciudad-Rodrigo*; még most is lehet arra felé menő *Batalionokat* szemlélni. A' *Portugallusok* hasonlóképpen ezen vidékek felé gyülekeztek a' magok határaikra.

Egy újabb levélben az a' megjegyzés tételik azokra a' külömbkülömb vélekedésekre nézve, mellyek az *Orosz* hajós seregeknek kivezése felett elterjedtek, hogy a' Spanyol *Országglószék* valamely tseré által tett légyen szert ezen hajókra: de ezen tserének feltételei még titokban vagynak.

London: — *Oktober' 17-dikén* irják innét, hogy ott azon napon is *Ministerialis* tanátskozások tartattak a' külső dolgokra ügyelő *Minister'* meghívására; s hogy ezen tanátskozások három napok alatt háromszor történtek. — A' *Déli Amériki* *insurgensek'* számára való verbulás naponkéat nyilvánosságban foly. *Tisztek*, *katonák*, *hajós legények* titkolódás nélkül sereglének az utzákon azon hajók felé, a' hol őket az *Amériki* *Agensek* a' felvásárlott puskákkal és egyéb hadi készületekkel terhelt hajókra felültek. A' mi több, már egy *Anglus* *Admirálsnak* is ajánlás tétellett, mint hirtelik, azért, hogy lépjék az *insurgensek'* szolgálatjába 's az ő *tengeri* hadi erejeknek organizálásában legyen nekik segítségke-re. — Naponként fontosodik ez az *insurgens* hadakozás.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédalában: —

Oct. 31-dik napján 296 $\frac{1}{2}$ — *November' 3-dikán* 299 $\frac{1}{2}$ — forintot.

A' *Marhahúsnak* fontja *Bétsben*, *Novemberre*, 25 krajtzár-ra határoztatott

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Az ő Cs. Kir. Felségek Magyarországon tett útozásának leirasaikból, melyeket a hazabeli közönséges levelekben hosszasan találtunk, ezeket szoríthattuk belé a' M. Kurirba: —

Titelbe Oct. 12 - dikén érkeztek meg ő Felségek. Ez a' hely a' Tsajkások Bata-
lionjának Stabális helye. Minekutánna az itt lévő Katona Intézeteket meglátogat-
ták volna ő Felségek, 13 - dikban reggel egynéhány óráikat arra is szentelték, hogy a' Tsajkásoknak némely a' Tsajkán tett katonai gyakorlásaikat megszemlélték. Ezen mulattság ámbár sokkal tökéletesebben tételhetett volna, ha az essős idő azt nem akadályoztatta volna: mindazonáltal ő Felségek azzal való megelégedéseket kijelenteni méltóztattak. Ugyan az, t. i. az időnek alkalmatlansága volt az oka, hogy előbb lett az *Uj vidékeiknek* is szerentséjek a' Felséges személyekhez, mint a' meghatározás szerént reményleték. A' Péterváradon való létel először 16 - dikára azután 15 - dikére volt kiszabva, most pedig egy nappal előbb kellett annak megessni. *Uj Vidék* az Országban lévő Királyi városok közt legelső lévén, mellynek ez úttal legelsőben szerentséje lehetett ő Felségekhez, annál érzékenyebben fogadták a' Lakosok Felséges Vendégeiket. A' több fogadási czeremoniák és intézetek között különösen méltó az említésre az a' *Díj Kapu*, melly a' városba való bemenetelnél állítódott fel. Külső oldalán ez a' vers volt: *Expectate diu salve Orbis Gloria Caesar!* Belől pedig ez; *Augusta Hungarici vivant duo Sidera Regni!* A' városnak fő utszáján két felől minden Tzéhek zászlójjkkal, a' N. E. Gö-
rög Templomnál pedig a' Tanulók, a' fő

piatzon az egész Városi Magistratus és a' Papság egybe gyülekezve tisztelkedtek. A' Piatz közepén egy Pyramis nyult fel; tet-
tején a' Hír képe; rajta ő Felségének festett képe ezen fellyülírással látszott: *FranCisCo AVstriaCo IMperatorI RegI SVO ApostoLiCo senatVs popVLVsqVe peCVLII NeopLiantensIs LactVs faVstI transItVs ergo posVIt.* Balfelől 200 kos-
zorús Leányok állottak fehér öltözetben. Középett egy emeleten egy Asszonyi Ge-
nius habérkoszorúval ő Felségének a' Csá-
szárnak képit megkoronázni látszott. Jobb-
rol a' polgári katonaság paradézott. A'
Dunautzában pedig a' Sidó Gyülekezot állott-ki. —

Pétervárad is Oct. 14 - dikén olly készülletekkel, és indulatokkal tisztelte fa-
lai között ő Felségeket, a' millyeket e'
ritka szerentse méltán okozhatott. F. M.
Lajtnánt Baró *Siegenthal* Commandiro-
zó Generalis úrnak lakása adott itt a' Fel-
séges Vendégeknek szállást. A' Várme-
gye 's Város Követtsége tisztelő beszédek-
kel köszöntötték több örvendezési tze-
roniák között a' megszálló Felségeket.
Estve ki volt világosíva a' város. Más
nap Báts és Szerem Vármegye Követei
tették udvarló tiszteleteket, és az' nap'
különös Audientzia is volt.

Karlovitza October 18 - dikáról
igy írnak. Tegnap délelőtt részesülhet-
tünk abban a' nagy szerentsében, hogy
Felséges Urunkat és Asszonyunkat Péter-
váradról Szemlinbe való utazásokban ka-
tonai helységünknek kebelében tisztel-
hettük. Mindent elkövetünk, valami tsak
tőlünk kitelt, hogy Felséges Vendégein-
ket illendő diszességgel fogadhatnánk. Az
idő, és a' körülállások majd tsak ha-
mar megtanítottak bennünket e' részben.
Ezen a' fundamentomon épültek-fel min-
den tisztelettételeink. Az ősz szőlő ves-

szöket, és fürtöket ajánlott, melyekből kevés idő múlva egy szép Diadalmi-kapu állottfel a fő piatz. mellett. A' fellyülirás-on is nem kellett soká gondolkodni, magok a' szöllő, gerezek némán diktálván, a' Mesternek kezére ezen tisztelő szavakat: „Ezen szöllő koszorúval, mely bennünket táplál, néked kedyeskedünk Fennentz!” A' Karlovitzi Gymnasiumban tanuló N. E. Görög hitű Oskolai ifjuság, a' Catholica Normalis Oskolában tanuló Sarbus és Német ifjakkal egyetemben ezen Diadalmi kapunál várta ő Felségeket. Ő Exc.ja pedig Karlovitzi N. E. Görög Hitű Érsek, Fölisztelendő, Kulpini *Stratimirovits István* úr, és számos Egyházi személyek, a' karlovitzi katonai Helységnek Magistratusa, minden helybeli Professorok, és külömbkülömb, főbb rangú személyek a' nagy piatzon gyülekeztek öszve ő Felségeknek fogadására. Ugyan tsak itt is szállottak ki a' kotsiból a' Felséges személyek forró örömkialtásai között az egybesereglett sokaságnak. Kiszállások után legelsőben is a' Catholicum Templomba mentek, a' hol rövid ideig maradván, ő Exc.jától az Érsektől a' közellévő Philosophicum Gymnasiumba vezettettek. Itt Felséges Urunknak jól eltaláltt kepe volt felállítva, és a' Tanuló Ifjuság nem ugyan tellyes számmal; mert nyúgvás lévén igen sokan távol voltak, mindazonáltal lehető sokasággal öszve gyülekezett. A' Gymnasiumnak Directora a' Professori karral együtt a' kapunál fogadták ő Felségeket. Benn az Oskolában pedig a' VI. dik Classisban ő Excellentiájának, Cs. K. Fegyvertörmester Báró *Duka Generalis* úr testvérjének a' fia Báró *Duka István* által, ki ezen Gymnasiumban folytatja tanulását, egy Director *Ramy* úrtól készített német beszéddel tiszteltetett Felséges Urunk, melyet ő Felsége kegyelmesen méltóztott venni. A' Director úr benyújtotta ő Felségeknek a' Tanulóknak *Laistromát*, a' tanításra kiszabott tárgyaknak tábláját,

és mind a' VI. Classisoknak némelly írásbeli gyakorlásaikat. Ezen írásbeli gyakorlásokat közelebbi megnézésre méltóztatta mind a' két Felség, és némelly szebb, kézírások ditséretet is nyertek. Eltávolításokat, az egész Oskolai Ifjuságnak szíves *Vivat* kiáltása követte. Ezután a' N. E. Görög fő Templomba mentek ő Felségek, hol egy veres bársonybol készített pompás Menyezet alatt az egész hosszú Liturgiát kihallgatni méltóztattak. Különösen megtetszett itt ő Felségeknek az Oskolai ifjuságnak az az éneke, mely így kezdődik: *No Gaja Leta* (sok esztendőkre 's. a' t.) mely ekkor szép harmoniával elénekeltetett. A' Liturgiának végeztével a' Templomnak nevezetességeit nézték meg ő Felségek. Ezután az Erseki Convictusba és Alumniumba mentek, a' hol Felséges Urunk ő Exc.jának az Érseknek azon való megnyugvását ki nyilatkoztatta, hogy ő Exc.ja ezen Intézetekbe mindenféle ifjakat minden vallás vagy nemzet külömbség nélkül bevesz, Görög Vallásuakat, Catholicusokat, Protestansokat, Sarbusokat, Magyarokat, Németeket, Oláhokat. Még a' Bibliotheka, és az Erseki Palota voltak hátra, melyeket hasonlóképpen meglátogatván, harsogó *Vivat* kiáltások között elhagyták *Karlovitzot* ő Felségek. Utjokban azt a' Mária Kápolnáját is mognézték, mely *Karlovitzon* kívül fekszik, és a' melyben ama híres *Karlovitzi Békeesség* a' Törökökkel megkötetett. Ennek meg szemlélése után útjokat *Szemlin* felé folytatták, hová még az nap el is értek.

Ide nap alkonyodáskor jutottak el ő Felségek. Az ágyuzó sántzokból dörgöttek az ágyúk, zúgtak a' harangok, és a' Duna hosszában vasmatskákon álló tsajkák lövöldözésekkel adták hírül a' Török földnek is a' különös szerentsét. 12 fehér bönadrágba, fekete frakba, és tolal kalapha öltözött sersígyermek, és ugyan annyi virágokkal hímzett fehér katusban lévő Leányok gyönyörű éneket

zengedezve, 's virágokat hintre fogadták a' megszálló Felségeket. Mihely kiléptek a' kotsiból, mindjárt audientziára bortsátolták ő Felségek a' szolgálatban lévő latonatiszteket, és a' papságot. Az estvéli illuminációk között kiváltképpen szép volt *Cservenka* Kapitány úrnak lakása, hol a' Lipsiai útközetnek az a' környüálása volt kiabrázolvá, a' mint Felséges Urunknak a' győzedelemnek híret megvittek.

Szeremből October 15-dikéről ezt írják a' Szüretéről. Ámbár már e' hónapnapnak elején elkezdtek itt a' Szőlőket megszedni; még sints vége a' szüretnek mindenütt. Oka az; mert az első hétben, a' mikor kellemetes napok jártak, nem láttak a' szőlős gazdák egész erővel a' szedéshez, reménylven hogy mennél tovább marad a' tőkéken a' termés, annál jobb bort szürhetnek. Azonban az idő a' második hétre essőre változott, és ez a' vizes idő már olly soká tart, hogy mind a' szőlő, mind a' kukorítza rothadni kezdenek. A' mit elszürtek, az különösen jó bor fog lenni. Fájdalommal említi itt a' Kurir, minthogy éppen a' szüretéről van a' szó, azt, hogy Eperjesről egy Levelezője az ideji bornak minémiségéről úgy írt hozzá: hogy körülöttök a' bor olly igen különös nem lesz, mint hirtelték, t. i. mint az 1811-diki; de ollyan még is lesz mint az 1810-diki.

Director *Runy Károly* úrnak *Monumenta Hungarica* nevű Munkája III. Darabja e' hónapnak végén ki fog a' sajtó alól kerülni Pesten.

Posonból írják, hogy valamint a' Cs. Kir. Német örökös Tartományokban lakozó Protestansok, úgy a' Magyar Országok is megtartják a' Reformációnak Százados-Innepét. Nevezetesen a' Posoni Evangelicusok November 1-ső és 2-dik napjára határozták azt. Már rendelőket is tett az ide való tiszteletre méltó Esperestség, hogy mind a' helyben, mind pedig egyéb ide tartozó Gyülekezetekben

a' legszebb rendel és ékesen menjenek véghez minden ajtatossági rendtartások. Ez a' rendszabás az ugyan ezen lunepen énekelendő Istenes énekekkel, és ezeknek Nótáikkal már ki is van nyomtatva, melly nyomtatványokból bejövő haszon az Ekklesiák' és Oskolák' szükségekre fog fordíttatni.

* * *
Buda. — Felséges Úrunk Tit. Gajanthai *Fekete Márton* urat a' Politico-Fudationalis Prefektusság Generalis Kasszájának Számoló-Tisztjét, maga tulajdon kérésére több mint 40 esztendeji hivszolgálatja után egész fizetéssel nyugodalomra bortsátani méltóztátott.

* * *
Fő Tisztelendő Benyovszki és Urbanovi *Benyoszký János* urat, a' Nagy Szombathi Káptalannál lévő Lectori Hivatalba, mellyre Felséges urunk Fogarason költt Hegyelmes Végzésénél fogva Főtisztelendőségét rendelte, Méltóságos Gróf Csáky Miklós úr ugyan azon Káptalannak Cantora, és Kanonokja annak módja és rende szerint beiktatta.

Zágrábból Octobernek 20-dikán, így írják az oda való őszi termést. Minden őszi természetmények között különösen a' kukorítza, és a' paszuly diszlett nálunk. Nem írhatjuk ezt átalýában a' borrol, melly néhol középszerűen más hol pedig úgy se' lett. A' hideg már e' hónapnak 17-dikén úgy beállott itten, hogy az e' napot követő éjtszaka dér is volt, attól fogva folyvást hideg idők járnak. A' magasabb hegyeken pedig már egy héttel ez előtt hó is esett.

Illyriában bezzeg megesmertette magát az a' külömben Európában ritkaság gyanánt mutogatalni szokott Fenevad, mellyt *Hienának* neveznek. A' mint tudni illik ezen a' Tartományon utaznának keresztül bizonyos ritka állatokat mutogató Olaszok' ketretzéből a' Hienájok, valami uton kiszabadította magát. Az ember-hús lévén legkedvesebb eledele, úgy

hogy ha eleven embert nem talál, még a' holtaknak testeiket is ki ássa a' sírgödörökből, tsak hamar hallatott több oldalrol ebheli rémítő kegyetlenkedése. *Stöi-dragában* nevezetesen egy *Rebits* nevű embernek kertjében annak 7 esztendősi fiatskáját megragadta, és a' salutul nem messze darabokra szaggatván megelte. *Szamorhoz* közel hasonlóképpen már megakart egy gyermeket gyilkolni, midőn két farkast vesz észre, és tőlök megfélemlvén az erdőbe szaladt, és a' gyermeket ott hagyta. Ezeknek híre futamodván közönségesen kimentek a' Határszéliek vadászására, és most már úgyvan a' híre hogy *Landstrasséhoz* közel egy Határszéliei katona ágyon lötte, testében 6 golyóbisok találtattak. Bártsak Fama Asszonyiség ebben a' részben ne hazudna!

Pápáról October 26-dikán 1817. Itt a' legszebb Buzának 14 forint P. mérője — a' Rozsnak 8—10-ig. A' Zab 3 fl. 15 kr. — a' Kukoritza 4 fl. és 50 kr., t. i. a' mérője. — Az új bornak ittzeje 12 kr. Minden oltódik és lejjebb száll: tsak a' boltbeli, és a' kalmár portéka az, a' mi nem hogy alább szállna, hanem még felyebb megy. Eddig a' kalmárok azt mondták: nem adhatom; mert drága a' kenyér, drága a' Bor, drágán tartom a' Legényemet, Inasomat. Nem adhatom; mert a' Cursus nagy. Most a' Cursus leszáll, minden megoltsúl, és a' Kalmárok drágábbak, mint voltak tavaly a' 30, 40 forintos Búza mellett. Ezeket kellene már limitálni; mert a' drágaságot ezek tartóztatják fel.

Unghvár October 14-dikén 1817. Mélt. Administrator Urunkat N. Lónyai és Vásáros Naményi *Lónyay Gábor* urat Fő Ispányunká ő F.sége kegyelmesen kinevezni méltóztatván, ő N.sága e' s. h. 6-dikán diszes Követség által meghivatván és kísértetvén, Mélt. diszes hivataláha ezen Megye minden némű Rendei és lakosi nagy örömeire beiktatódott, a' ki azon nap em' életére a' szükölködők közt

elegendő előszlás végett ezer forintokat ajándékozott. — Ezt követte Oct. 13-ikán tartatott építő szén, melly a' T. Statusok és Rendek legszámosabb öszvegyülekezésekben a' legnagyobb illendőséggel, rendel, és egyetértéssel igen rövid idő alatt véghez ment. Köz akarattal választattak u. m: Első All-Ispánynak *Karner László*; Második All-Ispánynak *Nemes Lörintz*; — Fő Jegyzőnek *Thuranszky István*; — Első All Jegyzőnek *Szerentsy István*; — Második All Jegyzőnek *Szemere György*; — Az Unghvári Járásban Fő Szolgabírónak *Petrovay István*; — Eskütnnek *Bentzik Albert*. — A' Veschovinai Districtusban All Szolgabírónak *Haraszthy András*; — Eskütnnek *Tomsány István*; — Particularis Perceptorának *Kürthy József*; — A' Kaposi Járásban a' Bezói Districtusban Fő Szolgabírónak *Iffjabb Bernáth Sigmond*; — Eskütnnek *Moktsay Gedson*; — Kaposi Districtusban All Szolgabírónak *Szikszay Mihály*; — Eskütnnek *Papanek József*; — Particularis Perceptorának *Tabody Sándor*; — A' Minai Processusban Fő Szolgabírónak *Horváth László*; — Eskütnnek *Minay Gábor*; — A' Szerednyei Districtusban Vice Szolgabírónak *Péchy Adám*; — Eskütnnek *Szathmáry Adám*; — A' Szobroncezi Járásban Fő Szolgabírónak *Fodor András*; — Eskütnnek *Tabody István*; — A' Vinnai Districtusban All Szolgabírónak *Iffjabb Pongrácz Ferentz*; — Eskütnnek *Héthy László*; — Particularis Perceptorának *Polányi Antal*; — A' Hadi Pénz Tár Fő Perceptorának *Dioszegi Pál*; a' Házi Pénz Tár Fő Perceptorának *Tomsányi Gábor*; — Rationum Exaetornak *Szmretsányi István*; — Fő Fiscálisnak *Horváth Simon*; — Al Fiscálisnak *Homjáty Péter*; — Archivariusnak *Kandos Simon* urak. — A' Döctor, Bábák, Feltserék, Földmérő, Várnagy, Hajduk' Hadnagya, hivatalokban megerősítetvén, e' mellett tábban Honorariusi hivatalokra lincv ezteket